

Kopstukken uit de Nederlandse toetswereld

Prof. dr. Desirée Joosten-ten Brinke

Kwaliteit van toetsing is meer dan de kwaliteit van een toets

■ Harry Molkenboer

Ing. H.F.A.M. Molkenboer MEd is master Toetsdeskundige, eigenaar van Bureau voor Toetsen & Beoordelen en is redactielid van Examens. E-mail: harry.molkenboer@toetsen-beoordelen.nl

■ Jan Jacobs

Ir. J.W.J. Jacobs is Adviseur Onderwijs en Examinering binnen Yuverta en is redactielid van Examens. E-mail: j.jacobs@yuverta.nl

In de periode 2007-2012 zijn in Examens, tijdschrift voor de toetspraktijk twaalf portretten gepubliceerd van ‘Kopstukken uit de Nederlandse examenwereld’. Het waren portretten van Nederlanders die een bijzondere plaats innemen in de wereld van toetsing en examinering. Nu vijftien jaar verder is de redactie gestart met een nieuwe serie portretten van ‘Kopstukken uit de Nederlandse toetswereld’. We hebben veel nieuwe Kopstukken!

In deze uitgave van Examens het portret van ons laatste kopstuk in deze nieuwe serie van portretten, prof. dr. Desirée Joosten-ten Brinke. We spraken Desirée op 9 juli online. Desirée is binnen de redactie van Examens een hele goede bekende, maar daarover hierna meer.

Wie ben je?

Werk

“Ik ben vanaf september 2023 aangesteld als hoogleraar Leren & Toetsen aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences (FHML), in de School of Health Professions Education en de afdeling Onderwijsontwikkeling en onderzoek binnen Maastricht University. Binnen FHML betreft de H (Health) de opleidingen Gezondheidswetenschappen en European Public Health, de M (Medicine) de opleidingen geneeskunde en L (Life Sciences) de opleidin-

Prof. dr. Desirée Joosten-ten Brinke

gen biomedische wetenschappen. Qua toetsing zitten er verschillen in de uitvoering, maar alle hebben als uitgangspunt: constructive alignment, inbedden van assessment of, for en as learning in de toetsprogramma's, student-betrokkenheid en voortdurende ontwikkeling van toetsing. Bij de masteropleiding geneeskunde is het concept van programmatisch toetsen in eerste instantie ontwikkeld (Zie Van der Vleuten et al., 2012; Van der Vleuten & Schuwirth, 2005). In mijn eerste jaar bij FHML was ik met name bij biomedische wetenschappen betrokken.

Voordat ik aan de Universiteit Maastricht (UM) begon, heb ik 33 jaar gewerkt bij de Open Universiteit in de rol van toetsdeskundige (vanaf oktober 1990), onderwijstechnoloog (vanaf 1997) en universitair hoofddocent (tot september 2020). In 2008 ben ik bij de Open Universiteit gepromoveerd met het proefschrift: 'Assessment of Prior Learning'. Vanaf september 2020 was ik decaan van de faculteit Onderwijswetenschappen en werkzaam als hoogleraar Leren van volwassenen (oratie van 5 november 2021: Joosten-ten Brinke, 2021). Parallel hieraan was ik van april 2010 tot juli 2020 lector bij Fontys hogescholen in Tilburg. Vanaf 2010 als lector Eigentijds toetsen en beoordelen, vanaf 2014 als lector Kwaliteit van toetsen en van 2018 tot juli 2020 als lector Technology Enhanced Assessment.

Van juli 2010 tot en met januari 2013 zat ik in de Kwaliteitscommissie Kennisbasistoetsen bij 10voordeleraar. Als toetsdeskundige heb ik daar analyses uitgevoerd en de redactieteams geschoold bij het ontwerpproces over de kwaliteit van de inhoud van de syllabus in relatie tot de item-construictiematrix, bij het ontwerp van de toets-construictiematrix en in het schrijven van kwalitatief goede items.

Vanaf september 2016 tot juli 2020 was ik Academic director van de deeltijdopleiding master Toetsdeskundige bij Fontys. Ik was initiatiefnemer en medeontwerper van deze profes-

**Toetsen is breder dan
examineren: het verzamelen
van informatie om op basis
daarvan vast te stellen of er
geleerd is, wat er geleerd is en
wat er nog geleerd mag
of moet worden.**

sionele master omdat ik vond, en nog steeds vind, dat we op masterniveau een opleiding op het gebied van toetsing (in de brede zin van het woord) in Nederland nodig hebben. De opleiding is bedoeld voor het publieke regulier onderwijs in alle sectoren als de private sector. Afgestudeerde studenten kunnen op basis van de verkregen brede en diepe toetstechnische kennis en inzichten werken aan toetskwaliteit. Bedenk dat de afgestudeerde studenten 1.680 uren studie over toetsing achter zich hebben. Dat is erg veel als je het vergelijkt met bijvoorbeeld twee- tot vijfdaagse scholingstrajecten van commerciële aanbieders of de Basis- en Senior Kwalificatie Examinering-trainingen (BKE en SKE) die docenten binnen het hoger

onderwijs volgen. Bij BKE en SKE gaat het om een orde van grootte van 60 tot 120 uren studie.

Samen met Cees van de Vleuten, Cees Glas en Tamara van Schilt-Mol zat ik van 2013 tot augustus 2023 in de Expertgroep toetsen primair onderwijs, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Door de jaren heen heb ik deelgenomen aan verschillende visitatiecommissies vanuit de NVAO voor verschillende opleidingen binnen het hoger onderwijs en ben ik af en toe lid van beoordelingscommissies voor bijvoorbeeld NRO en enkele examencommissies. Op dit moment ben ik landelijk coördinator van de discipline-investering onderwijswetenschappen en lerarenopleidingen van het sectorplan Sociale wetenschappen.

In mijn onderzoek en in mijn trainingen staat het optimaliseren van de kwaliteit van toetsing in het onderwijs alsmede op de werkplek centraal. Mijn onderzoek richt zich onder andere op het integreren van assessment of en for learning, het beoordelen op de werkplek, en de technologie die daarbij behulpzaam kan zijn. Ik houd me bij de UM ook bezig met de kwaliteit van tentamens; we screenen de toetsen voor afname en analyseren achteraf de kwaliteit van de toetsen.”

Opleiding

“Na afronding van het vwo aan het Liemers College in Zevenaar, studeerde ik van 1985 tot 1990 Toegepaste onderwijskunde aan de Technische Hogeschool Twente (THT) die inmiddels Universiteit Twente heet. Toegepaste Onderwijskunde was nog maar net twee jaar daarvoor als opleiding gestart. Ik ben daar afgestudeerd bij de vakgroep Onderwijskundige Meetmethoden en Data-analyse. Uit die tijd stamt ook mijn bijzondere aandacht voor toetsing en vooral mijn passie voor de kwaliteit ervan en de middelen die de psychometrie daarvoor biedt. Dat ik daar terecht kwam was eigenlijk toeval, maar achteraf gezien leek

het wel alsof het zo moest zijn. Ik was aan het einde van mijn middelbare school zoekende wat ik zou gaan doen. Iets met cijfers leek me wel wat. Ik oriënteerde mij op een studie economie, econometrie, bedrijfskunde en bestuurskunde. Ik had een folder van de THT aangevraagd, maar ik kreeg een verkeerde folder, namelijk die van de opleiding Toegepaste Onderwijskunde. De folder trok mijn aandacht, en de Open Dag overtuigde me om daarheen te gaan. Toegepaste Onderwijskunde (TO) was een echte multidisciplinaire ontwerpopleiding, en ik ben afgestudeerd in data-analyse, dus inderdaad de cijfermatige kant. Binnen TO stond het gebruik van ICT in het onderwijs goed aangeschreven”. Wim van der Linden (ook een van de kopstukken uit de Nederlandse examenwereld; zie Examens 2010-2, red.) was de founding father van Toegepaste Onderwijskunde. Samen met collega’s was hij erin geslaagd een opleiding neer te zetten die paste binnen een technische universiteit, maar zo breed was dat TO’ers na hun opleiding binnen diverse functies binnen het onderwijs en daarbuiten terecht kwamen. Overigens, Wim van der Linden is ook de founding father van de NVE en daar nu erelid van.

TO heeft mij sterk gevormd. Ik maak in mijn werk nog zeer regelmatig gebruik van wat ik daar toen in de breedte heb geleerd. De interesse voor toetsing werd gevormd door vakken als Beoordelen in het Onderwijs met docent Gerard Straetmans, Onderwijskundige meten van Theo Eggen en Wim van der Linden en Toetsoptimalisatie door Ellen Timminga. Mijn scriptie ging over percepties van volwassen studenten ten aanzien van meerkeuzevragen en open vragen. Meerdere docenten van Toegepaste Onderwijskunde hebben ook na de opleiding nog veel voor mij betekend. Theo kende ik al uit mijn jeugd in Didam, waar Theo ook vandaan kwam (zie ook het interview met Theo in Examens 2023-01 en het In memoriam over Theo in Examens 2024-3). Met Gerard Straetmans (zie het interview met hem in Examens 2023-2) en Theo Eggen heb ik jaren

later ook de masteropleiding Toetsdeskundige vormgegeven en zij waren ook docent in deze master”.

Cees Glas, Kim Schildkamp en Bernard Veldkamp (zie de interviews in Examens 2020-4, 2022-4, 2024-1 en 202-4) zijn verbonden (geweest) aan de universiteit Twente. Je zou kunnen zeggen dat de THT en later de universiteit Twente veel kopstukken in de Nederlandse examen- en toetswereld heeft voortgebracht.

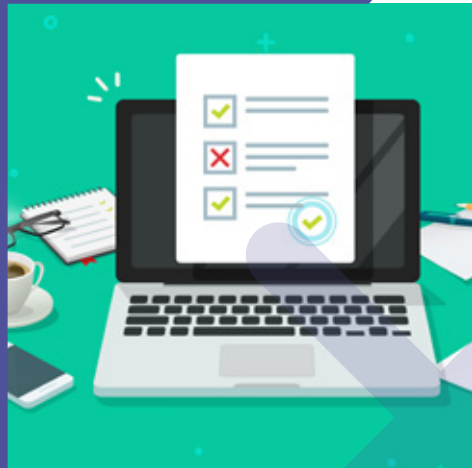
“Ik ben geen psychometricus, maar ervaar het als een meerwaarde dat ik een psychometrische achtergrond heb. Bij de Open Universiteit kreeg ik steeds meer interesse in competentieontwikkeling van studenten, ook op de werkplek. Mijn interesse in het waarderen en erkennen van informeel en non-formeel leren kon ik kwijt in het ontwikkelen van een procedure voor het Erkennen van Verworven Competenties (EVC) bij de Open Universiteit. Daarmee verschoven mijn werkzaamheden van itembankconstructie en digitaal toetsen naar portfolio-assessments en criterium gerichte interviews. Mijn promotietraject bood mij de mogelijkheid om me hierin te verdiepen, waardoor mijn kennisbasis veel breder werd. Ik ben daardoor ook meer een generalist, dan een specialist. Misschien is mijn generalisme wel mijn specialisme geworden. Ik zie mezelf ook vooral als onderwijswetenschapper en daarbinnen als toetsdeskundige. Maar niet een echte specialist zoals andere kopstukken dat zijn zoals Wim van der Linden, Theo Eggen, Gerard Straetmans, Cees Glas, Liesbeth Baartman of Kim Schildkamp.

Zoals ik al zei heb ik voor de master Toetsdeskundige heel bewust de breedte gekozen. Sommige studenten zouden graag zien dat een vak als Testtheorie een keuzevak is omdat de inhoud van dat vak niet direct gebruikt wordt in hun dagelijkse werk, maar ik vind het belangrijk dat de studenten juist de verplichting hebben om zich te verdiepen in onderwerpen die niet direct binnen het eigen toepassings-

bereik liggen. Het maakt het denken over toetsing juist breder waardoor het mogelijk wordt om goede onderbouwde voorstellen te kunnen doen ten behoeve van kwaliteitsverbetering in het onderwijs”.

Nevenactiviteiten

“Vanaf 2007 ben ik lid van de redactie van Examens, eerst als redactielid, en nadat Henk van Berkel en Annemarie de Kecht-van Eekelen stopten als hoofdredacteur heb ik dat stokje overgenomen tot 2020. Momenteel ben ik eindredacteur, naast Kelly Beekman die nu

**Toetsen is breder dan
examineren: het verzamelen
van informatie om op basis
daarvan vast te stellen of er
geleerd is, wat er geleerd is
en wat er nog geleerd mag of
moet worden.**

hoofredacteur is. Het eindredacteurschap biedt mij de mogelijkheid om steeds op de hoogte te zijn van de nieuwste ontwikkelingen die zich op het gebied van toetsing voordoen; dus om bij te blijven zonder de redactievergaderingen bij te hoeven wonen. Publiceren is onderdeel van mijn werk, maar neemt ook veel vrije tijd in beslag. Ik was betrokken bij verschillende boeken op het gebied van toetsing. Vaak in de rol van redacteur en schrijver van hoofdstukken zoals voor het boek 'Kwaliteit van toetsing onder de loep; handvatten om de kwaliteit van toetsing in het hoger onderwijs te analyseren, verbeteren en borgen' in 2015. Of voor verschillende uitgaven van het boek 'Toetsen in het hoger onderwijs' (2014, 2017 en 2023). Ook heb ik samen met collega's het boek 'Eigentijds toetsen en beoordelen; de opbrengst van vier jaar praktijkonderzoek' (2014) geschreven, en bijgedragen aan een boek over toetsing in het primair onderwijs 'Ken je leerling'. Praktische inzichten uit onderzoek over toetsen en beoordelen' (2022). Begin 2025 zal ons boek Toetsen in het Voortgezet Onderwijs uitkomen.

Daarnaast ben ik breed geïnteresseerd in sport, zowel actief als passief. Op 1 oktober 1990 was mijn eerste werkdag in Heerlen en op 2 oktober ontmoette in mijn man daar op het basketbalveld. Je moet toch snel lokaal integreren nietwaar! Van mijn 12e tot mijn 52ste was ik een actief basketballer. Momenteel basketbal ik nog af en toe, tennis ik en volg ik een (hard)looptraining. Mijn sporthoogtepunt was toen ik 17 of 18 was en Nederlands kampioen steltlopen met een estafetteploeg werd".

Wat is je specialisme?

"Zoals ik hiervoor al vertelde, ben ik niet zozeer een specialist, maar een generalist. Misschien kan je het benoemen als evidence-based praktijkgerichte toetsing of meer algemeen geformuleerd 'kwaliteit van toetsing' in de brede zin van het woord toetsing. Door mijn promotie, mijn werk als lector en mijn hoogleraarschap zijn wel ex-

pertises verder ontwikkeld zoals beoordelen, feedback(processen) en het Erkennen Verworven Competenties (EVC)."

Hoe zouden we jouw brede expertise op toetsgebied mogen samenvatten?

"Mijn interesse in toetsing varieert van analoog tot digitaal toetsen, van edumetrisch tot psychometrisch en van itemniveau tot toetsbeleidsniveau. En dit passend te verbinden aan leren en ontwikkelen, over onderwijssectoren heen."

Wat versta je onder toetsing en/of examinering?

"Examinering is voor mij smal en formeel en gaat om het beoordelen of een student bepaalde competenties, kennis of vaardigheden beheerst om op basis daarvan een getuigschrift of certificaat te overhandigen. Examinering heeft daardoor geen leerfunctie meer. Een examen is een toets, maar niet elke toets is een examen.

Binnen het onderwijs leggen we tegenwoordig veel nadruk op formatief evalueren. Ik noem dat bewust 'evalueren' en niet 'handelen' wat momenteel veel wordt gebruikt, omdat handelen voor mij teveel gericht is op reageren, in actie komen, terwijl het belangrijk is om eerst terug te kijken, te reflecteren, te evalueren. Daaruit volgen acties, ofwel van de student ofwel van de docent. Je moet eerst weten waar de student staat, wat de student geleerd heeft en wat nog geleerd moet worden. Op basis daarvan bepaalt de docent of de student de vervolgactiviteiten. Als docent kan je instructie en didactiek aanpassen of als student kan je je leerstrategie aanpassen. Ik snap wel dat docenten liever niet de term formatief toetsen gebruiken en op zoek gaan naar alternatieven, want formatief toetsen heeft vaak een negatieve lading door het woord 'toetsen'. Maar dat rode-pen-gevoel heb ik niet. In het Engels klinken termen als formative assessment, formative evaluation of classroom assessment toch wat vriendelijker. Daarnaast leidde het

begrip van formatief toetsen nog tot verwar- ring tussen een toets die een formatieve functie heeft (formatief toetsen als instru- ment) en het proces van formatief evalueren (formatief toetsen als proces). Dus vandaar dat ik nu formatief evalueren gebruik als begrip. Bij programmatisch toetsen examineert de be- sliscommissie. Terwijl het nemen van de beslis- sing op zich geen toets is, maar een handeling op basis van data. In het nemen van die beslis- sing verzamel je geen nieuwe informatie meer. De vaardigheid om de beslissing te nemen, draagt bij aan de kwaliteit van toetsing.”

Hoe en wanneer ben je geraakt door toetsing?

“Ik ben echt besmet geraakt met toetsing bij Toegepaste Onderwijskunde in Twente. Maar eigenlijk op de lagere school al; door de Citotoets, door de boekjes waarin de opgaven stonden, de stilte in de klas en als je klaar was mocht je gaan lezen. Maar ook door de hele organisatie eromheen en het toeleven naar die toets. Het had wat bijzonders en maakte indruk op mij. Maar uiteindelijk raakte ik geïnteresseerd in toetsing door vakken zoals onderwijskundig meten, het ontwerpen van toetsen en het beoordelen van het onderwijs. In de vakgroep Onderwijskundige meetmetho- den en data-analyse voelde ik mij thuis bij de inhoud en de docenten. Het was een kleine groep aan het begin van het ontstaan van TO. De verbondenheid tussen toen docenten en later collega’s zoals Theo Eggen, Gerard Straetmans, Ellen Timminga en anderen was groot. Zij wilden hun kunde overbrengen in een nieuwe opleiding gericht op toetsing en wij wilden leren. Daarbinnen was een enorm sterke op ontwikkeling gerichte dynamiek.

Bij de OU kwam ik terecht op een plek die precies bij mij paste. Samen met collega’s hebben we per vak itembanken ontwikkeld, 1990/1991 was het. Elke item werd gescreend en van feedback voorzien. De items bestonden uit gesloten en open vragen. We hebben daar- voor een eigen digitaal toetsstelsel ontwik-

keld, genaamd SYS. Alle vragen per vak werden in een boekje gebracht en genummerd. Bij het tentamen kreeg elke student een boekje met alle vragen uit de itembank, soms wel 300 vragen groot, en een lijst met nummers van de vragen welke at random was samengesteld. Met de nummerlijst zochten de studenten de vragen op. Na afloop moesten de studenten de nummerlijst, het boekje, de beantwoorde gesloten vragen en het antwoord op de open vragen inleveren. Tezamen met vijf toets- deskundigen deden wij dit werk. Na afloop werden analyses gedraaid (zowel volgens de klassieke testtheorie (KTT) als volgens de itemresponsstheorie (IRT)) en verbeteringen in de itembank doorgevoerd. Cees Glas, toen werkzaam bij Cito, adviseerde ons daarbij. Ik heb in die tijd enorm veel geleerd. Ook die kennis gebruik ik nog steeds.

Wie zijn jouw leermeesters geweest en wie beschouw je als vooraan- stand in de toetswereld?

“Mijn leermeesters bij Toegepaste Onderwijs- kunde waren Theo Eggen, Gerard Straetmans, en Cees Glas. Maar zij waren niet alleen mijn leermeesters bij TO. Ook later bleven we elkaar tegenkomen in projecten en maakte ik graag gebruik van hun specialismen. Bij de Open Uni- versiteit waren dat Huub Breukers en Fred de Roode. Van Huub en Fred heb ik de praktijk van toetsing geleerd. En het schrijven van boeken heb ik van Henk van Berkel geleerd.

Nu zijn mijn leermeesters vaak mijn promo- vendi en kopstukken zoals Tamara van Schilt- Mol, Kelly Beekman, Liesbeth Baartman, Kim Schildkamp en Cees van de Vleuten. Nieuwe ontwikkelingen houden me alert. Heel knap vind ik het hoe bijvoorbeeld Liesbeth, Kelly en Tamara allerlei leernetwerken opzetten, uitbreiden en volhouden. Ook noem ik Wim Jochems om zijn inzichten op het gebied van management en educational innovation (TU Eindhoven en de open Universiteit). Maar mijn leermeesters zijn ook vele deskundigen met wie ik bij opdrachten samenwerk.”

Wat voor visie heb je op toetsing en hoe ziet die toekomst van toetsing er in jouw ogen uit?

“Mijn visie op toetsing is dat de kwaliteit van toetsing meer is dan de kwaliteit van een toets. Het gaat om het hele systeem van toetsing, waarin de kwaliteit van mensen, processen en de instrumenten op orde moeten zijn.

Voor de toekomst zie ik dat de rol van generatieve AI toeneemt. We kunnen de mogelijkheden van AI niet meer los zien van toetsing, en worden uitgedaagd om uit te vinden hoe we nieuwe technologie moeten inzetten om effectief, efficiënt en leuk onderwijs te

ontwerpen. We moeten vooral gaan nadenken over welke doelen wil je beoordelen waarbij AI wel of niet gebruikt kan worden. Een mooi voorbeeld waarbij hierover is nagedacht is de AI Assessment Scale (zie <https://leonfurze.com/2023/04/29/the-ai-assessment-scale-from-no-ai-to-full-ai/comment-page-1/>), waarin in vijf niveaus wordt aangegeven in hoeverre AI gebruikt mag worden (zie het kader). Met zo'n schaal kan je ook het gesprek met studenten aangaan. We moeten AI zeker niet verbieden. Het is binnen het onderwijs en de toetsing vooral een ontwerpvragestuk om het bruikbaar in te zetten. Het betekent het aanpassen van onderwijs én toetsing. Ik zie ook de mogelijk-

Toepassing		Toelichting
1	GEEN AI	De beoordeling wordt volledig zonder hulp van AI uitgevoerd. Studenten vertrouwen uitsluitend op hun kennis, begrip en vaardigheden. AI mag op geen enkel moment tijdens de beoordeling worden gebruikt.
2	AI-GEASSISTEERDE IDEEGENERATIE EN STRUCTURERING	AI kan worden gebruikt in de beoordeling voor brainstormen, het creëren van structuren en het genereren van ideeën om het werk te verbeteren. Geen AI-inhoud is toegestaan in de uiteindelijke inzending.
3	AI-GEASSISTEERDE REDACTIE	AI kan worden gebruikt om verbeteringen aan te brengen in de duidelijkheid of kwaliteit van gecreëerd werk om het eindresultaat te verbeteren, maar er mag geen nieuwe inhoud worden gecreëerd met AI. AI kan worden gebruikt, maar je originele werk zonder AI-inhoud moet in een bijlage worden verstrekt.
4	AI-TAAKUITVOERING, MENSELIJKE EVALUATIE	AI wordt gebruikt om bepaalde elementen van de taak uit te voeren, waarbij je discussie of commentaar geeft op de door AI gegenereerde inhoud. Dit niveau vereist kritische betrokkenheid bij door AI gegenereerde inhoud en het evalueren van de output. Je zult AI gebruiken om gespecificeerde taken in je beoordeling te voltooien. Elke door AI gecreëerde inhoud moet worden geciteerd.
5	VOLLEDIGE AI	AI moet worden gebruikt als een "co-piloot" om aan de vereisten van de beoordeling te voldoen, waardoor een samenwerking met AI mogelijk wordt en de creativiteit wordt vergroot. Je mag AI gedurende je hele beoordeling gebruiken om je eigen werk te ondersteunen en hoeft niet te specificeren welke inhoud door AI is gegenereerd.

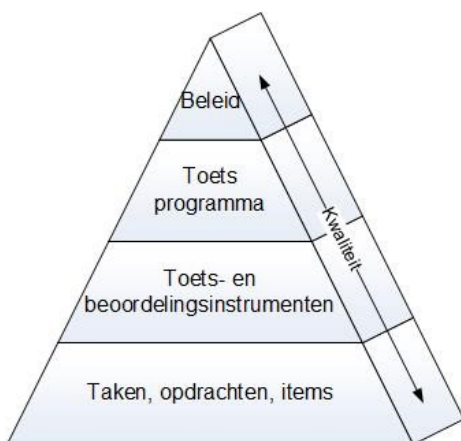
 Vernieuwonderwijs

Vertaling van AI Assessment Scale (Furze, 2023).

Overgenomen van Vernieuwonderwijs uit een artikel van Wessel Peters van 22 mei 2024: <https://vernieuwonderwijs.nl/gpt-4o-onderwijs-ai-assessment-scale/>

heden van AI bij het ontwikkelen van goede toetsen en het automatiseren van beoordelen.

Bernard Veldkamp heeft over het ondersteunen bij het ontwikkelen van toetsen en het gebruiken van meer authentieke onderwerpen met inzet van technologie verteld in zijn interview (Examens 2024-1, red.). Goed kunnen prompten voor een beter ontwerp en efficiënter werken behoort daartoe. Maar kennis blijft belangrijk; bepaalde kennis moet beheerst en aangetoond worden. “Daarnaast vermoed ik dat we qua onderwijs een splitsing krijgen naar enerzijds onderwijsprogramma’s met grotere onderwijseenheden en meer programmatische aanpakken, en anderzijds juist meer kleinere eenheden zoals micro-credentials en het stapelen van meer losse modules. Dus minder vaak een lange opleiding volgen, maar tussentijds veranderen op basis van eigen inzichten, passend bij de student. ‘De student aan zet’ is niet voor iedereen weggelegd; het is bijvoorbeeld helemaal niet eenvoudig om zelf je doelen te formuleren en routes daarnaartoe uit te stippelen. Voor sommige studenten is werken met kleinere doelen met kortere doorlooptijden veel wenselijker”.

Links: Kwaliteitspiramide voor toetsen en beoordelen (Joosten-ten Brinke, 2011)

Rechts: De laatste versie van het Toetsweb (Van Schilt-Mol, 2021)

Waar ben je het meest trots op?

“Ik ben het meest trots op de master Toetsdeskundige en vind het heel mooi hoe Kelly en Tamara die master nu trekken. In 2016 begon het eerste cohort studenten. Het is wel jammer dat ook bij de master Toetsdeskundige de studentenaantallen onder druk staan. De naam Toetsdeskundige is niet beschermd en dat zorgt ervoor dat mensen al snel denken dat ze voldoende weten van toetsing en dus zo’n opleiding niet nodig hebben. Uiteraard ben ik het daar niet mee eens. Deze opleiding zorgt voor zoveel verdieping.

Waar ik ook trots op ben is dat de Kwaliteitspiramide voor eigentijds toetsen en beoordelen door de jaren heen is uitgegroeid tot het Toetsweb. De piramide bevatte volgens mij alle aspecten van toetsing waar docenten en lerarenopleiders bekwaamheid in moesten ontwikkelen. In de doorontwikkeling ging het niet meer alleen om de docent, maar om alle stakeholders in een organisatie en werd het ook duidelijk dat kwaliteit niet statisch is, maar zich in verschillende ontwikkelstadia kan bevinden. Het is fijn om te zien dat een klein idee uiteindelijk door velen wordt opgepakt en wordt doorontwikkeld.

Tot slot ben ik trots op mijn promovendi en masterstudenten. Ik leer daar zoveel van, nieuwe onderwerpen en nieuwe onderzoeks-aanpakken. Vooral als het uiteindelijk lukt om een onderzoek goed op papier te krijgen, er een mooi rond verhaal ligt met resultaten waar zowel de praktijk als de wetenschap wat aan heeft.”

Wat zou je anders hebben gedaan?

“Ik krijg weleens het advies om meer te focus-sen. Ik herken dat soms en snap het ook. Wat je kracht is, is soms je zwakte. Dat mensen kunnen focussen op een heel specifiek onder-zoeksthema vind ik heel mooi, maar is niet voor mij weggelegd. Leren en toetsen omvat-ten zoveel interessante aspecten waar ik meer van wil weten, dat ik kies voor de breedte.

Ik heb geen spijt van de keuzes die ik heb ge-maakt. Soms waren keuzes toeval en soms heb ik ze bewust gemaakt. Maar van geen enkele keuze heb ik spijt. Dus eigenlijk zou ik niets an-ders hebben gedaan. Leren en toetsen, maar vooral leren staat voor mij centraal. Ik ben een echte onderwijskundige en daarbinnen kijk ik naar toetsing vanuit een instructional design perspectief.”

Welke boodschap heb je voor de lezers van Examens?

“Het mooie van Examens vind ik de variëteit aan artikelen. Ik raad de lezers aan niet alleen de artikelen te lezen die dicht bij hun interesse liggen, maar lees juist artikelen die minder bij je passen, want juist die artikelen verrijken je eigen kennis en inzichten.”

Van de redactie

Op 8 november 2024 hield Desirée Joosten-ten Brinke haar oratie waarmee ze het ambt van hoogleraar ‘Leren & Toetsen’ aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van Maastricht University officieel aanvaarde. De oratie is terug te zien op https://www.youtube.com/live/rQU2c_VMEvo ■

Referenties

- Joosten-Ten Brinke, D. (2014). Bewust en bekwaam toetsen en beoordelen. Eigentijds toetsen en beoordelen. De op-brengst van vier jaar praktijkonderzoek. Tilburg: Fontys Lerarenopleiding Tilburg.
- Joosten-ten Brinke, D. (2021). Leren van Volwassenen. [Oratie]. Heerlen: Open Universiteit.
- Ros, B., Gulikers, J. T. M., Joosten-Ten Brinke, D., & Schildkamp, K. (2022). Ken je leerling: Praktische inzichten over toetsen en beoordelen PO. Ten brink uitgevers.
- Van Berkel, H., Bax A., Joosten-ten Brinke, D., Beekman, K., & van Schilt-Mol, T. (Eds.). (2023). Toetsen in het hoger on-derwijs. Boom.
- Van der Vleuten, C. P. M., Schuwirth, L. W. T., Driessen, E. W., Dijkstra, J., Tigelaar, D., Baartman, L. K. J., & van Tartwijk, J. (2012). A model for programmatic assess-ment fit for purpose. Medical Teacher, 34, 205-214. <https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.652239>.
- Vleuten, C. P. van der, & Schuwirth, L. W. (2005). Assessing professional compe-tence: From methods to programmes. Medical Education, 39(3), 309–317.

Exallent examineren

exallent.nl

De specialisten van Exallent ontwikkelen examens op unieke wijze. Met onze uitgebreide kennis van de beroepspraktijk en specifieke werkwijze, bieden wij deelnemers de grootste kans van slagen. Naast onze beroepsgerichte examinering voor de kwalificatiedossiers

Pedagogisch werk en **Sociaal werk** bieden wij een uitgebreid assortiment aan **taal- en rekenexamens** op generiek mbo-niveau. Ons examenaanbod breiden wij steeds verder uit!

Examenleverancier Exallent presenteert het eerste volledig geautomatiseerd beoordeelde rekenexamen voor mbo-niveau 2, 3 en 4. Door een aangepaste toepassing van algebrasoftware is het eindresultaat gegarandeerd objectief en direct beschikbaar voor de opleider zodra de deelnemer het examen afsluit. Dit levert de opleider tijdsbesparing op én een breder beeld van de deelnemer. Het nieuwe mbo-rekenexamen bevat namelijk ook procesbeoordeling waarin de denkstappen van de deelnemer meewegen.

Vraag een
demo aan!

exallent

De grootste kans van slagen!